

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De jaarstukken 2017 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarstukken volgen de opzet van de begroting 2017. In het jaarverslag wordt per programma ingegaan op de bereikte resultaten, de ondernomen acties en de daarmee gemoeide financiën. De financiële overzichten per programma zijn onderverdeeld naar taakvelden, conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Taakvelden waarbij de verschillen ten opzichte van de bijgestelde begroting groter zijn dan € 50.000, worden toegelicht. De toelichtingen zijn op hoofdlijnen en gaan in op de grote verschillen of politiek relevante onderwerpen. Nieuw in de jaarstukken 2017 is dat per programma inzicht wordt gegeven in de verstrekte subsidies en in de gedane investeringen. De verschillende verplichte paragrafen geven o.a. inzicht in onderwerpen als het weerstandsvermogen, de financiering, het grondbeleid en lokale heffingen.

De jaarrekening geeft vervolgens inzicht in de lasten en baten op programmaniveau, de indicatie of deze incidenteel of structureel van aard zijn, de balans en een toelichting daarop.

Tot slot zijn diverse bijlagen opgenomen waarin de mutaties op de reserves en voorzieningen zijn weergegeven en de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen is opgenomen.

1.2 Beleidsmatige verantwoording

In 2017 heeft de gemeente zich volop ingezet om het wonen, werken en leven in Gorinchem aantrekkelijker te maken. De gemeente deed dit vaak samen met de stad of op initiatief van de Gorcumers of van samenwerkingspartners. Op het gebied van burgerparticipatie onder de noemer 'Inwoners aan zet' heeft de gemeente Gorinchem in 2017 grote stappen voorwaarts gezet met het betrekken van haar inwoners. Onder meer door vervolg te geven aan het traject 'Visie van de stad'. Maar ook bij de herinrichting van 't Eind en het uitwerken van bijna alle raadsopdrachten. Daarnaast waren er ook op wat kleinere schaal diverse participatietrajecten rondom uiteenlopende projecten in de stad. Ook is er het afgelopen jaar wederom een Burgerpeiling gehouden. In dit burgerwaarderingsonderzoek werd de gemeente Gorinchem met een 7,1 gewaardeerd. Daarnaast moest van tijd tot tijd worden geanticipeerd en gereageerd op ontwikkelingen waar de gemeente geen of slechts beperkte invloed op heeft kunnen uitoefenen. Op een aantal onderwerpen, die in 2017 een belangrijke rol hebben gespeeld, gaan we hieronder wat dieper in.

Visie van de stad (GO2032)

In 2017 is veel energie gestoken in het realiseren van de Visie van de stad. GO2032 is inmiddels een begrip in de stad. Circa duizend Gorcumers en mensen van buiten de stad namen deel aan dit grootschalige participatieproject. Dit heeft geleid tot de Visie van de stad die op 10 oktober 2017 is aangeboden aan de gemeenteraad. Op 12 december 2017 is vervolg gegeven aan het visietraject tijdens de bijeenkomst Toekomstbouwers. Hier hebben 11 initiatieven zich gepresenteerd. In 2018 wordt gevolg gegeven aan het verder uitwerken van de visie.

Participatie

Naast het Visietraject kent de gemeente meerdere participatietrajecten die in 2017 zijn uitgevoerd, onder andere It takes a village to raise a child. Hierin is de gemeente samen met vele maatschappelijke partners en inwoners bezig om een verandering op gang te brengen met als doel een gezond en veilig opgroeiklimaat in Gorinchem. Daarmee wordt tevens gericht op het laten afnemen van de toenemende behoefte aan (professionele) ondersteuning en het voorkomen van de noodzaak om zwaardere hulp in te zetten. Op regionaal Zuid-Holland Zuid-niveau wordt samengewerkt voor de opdrachtverlening Veilig Thuis en Jeugdhulp.

Mobiliteit

In oktober 2017 is de kaderstelling van de raadsopdracht Mobiliteit vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten bepaald voor de uitwerking van de raadsopdracht, die vanaf 2018 zal plaatsvinden. In de raadsopdracht is onder andere

opgenomen dat de uitwerking aan moet sluiten bij de Visie van de Stad, die dient als input voor de Omgevingsvisie, en wordt de prioriteit van de diverse uit te werken onderdelen aangegeven.

Gezondheid en zorg/Transitie Sociaal Domein

Ook in 2017 werkten de gevolgen van de veranderingen in het Sociaal Domein door. De ingevoerde Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet zorgden ook dit jaar weer voor de nodige ontwikkelingen. Zorg wordt nog meer dan voorheen afgestemd op de persoonlijke situatie. Het stimuleren van eigen kracht is een uitgangspunt van de uitvoering binnen de kaders Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. De diverse deelprojecten en transformaties, die zijn beschreven in deze verantwoording, zijn gericht op het versterken van de eigen kracht. In 2018 gaan de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein door. Daarnaast werkte Gorinchem aan beleid om een dementievriendelijke stad te zijn. De gezonde leefstijl wordt meer gestimuleerd door in te zetten op bewegen en gezonde voeding met het Gezond in de stad (GIDS)-project. Het project wordt aangejaagd door wijkpartners.

Internationale Schakelklas

In 2017 hebben gemiddeld 120 leerlingen (statushouders en azc-leerlingen) deelgenomen aan de Internationale Schakelklas (ISK). In ieder geval tot eind 2018 is voorzien in de huisvesting. De taakstelling van het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) voor huisvesting van vergunninghouders over 2017 werd behaald.

Versterking binnenstad

Het vergroten van de aantrekkingskracht van onze (binnen)stad heeft ook in 2017 onder de vlag van Mooi Gorinchem onverminderd aandacht gekregen. Tal van citymarketingactiviteiten zijn uitgevoerd, passend bij de doelstellingen van de Raadsopdracht Binnenstad/Stadspromotie. Om een balans te bereiken in investeringen door de 'stad' en gemeente in citymarketingactiviteiten, is op initiatief van de ondernemers binnenstad gekomen tot invoering van een Bedrijven Investeringszone (BIZ) in de binnenstad.

Archeologische vondsten Buiten de Waterpoort

Het evaluatierapport van het archeologisch onderzoek in het kader van de vergunningsprocedure voor de bouw van een hotel Buiten de Waterpoort was aanleiding tot de nodige zorg onder een groep Gorcumers. De voornaamste conclusie en aanbevelingen uit het onderzoek zijn dat de aangetroffen verdedigingswerken behoudenswaardig zijn en geadviseerd wordt deze zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk het bouwplan hierop aan te passen. De bouwer gaat de vondsten zichtbaar en onzichtbaar behouden binnen het complex. De bouw van het hotel start in 2018.

Duurzaamheid

Met behulp van intensieve participatie is het beleidsplan Duurzaamheid gemeente Gorinchem 2018-2022 opgesteld. Het beleidsplan Duurzaamheid richt zich op de volgende 3 pijlers: het stimuleren en ontwikkelen van duurzame vormen van energie, het behouden en het versterken van de biodiversiteit en het realiseren van een gemeentelijke organisatie die een voorbeeldfunctie vervult op het gebied van duurzaamheid. In 2017 zijn een aantal 'Quick Wins' gerealiseerd, waaronder de (elektrische) deelauto's en het realiseren van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen. Daarnaast zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van gasvrije woningbouw, windmolens en waterberging. Vanuit restantkrediet voor het IHP-Voortgezet onderwijs (€ 2,4 miljoen) wordt een deel ingezet voor duurzaamheidsmaatregelen aan schoolgebouwen.

Externe ontwikkelingen

In 2017 heeft Gorinchem steun betuigd aan de nominatie voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) om - als uitbreiding van de Stelling van Amsterdam - te worden opgenomen op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Met de UNESCO-status krijgt de 85 km lange verdedigingslinie, waarvan ook de vestingwallen van Gorinchem deel uitmaken, internationale erkenning en verplicht Nederland zich om de gebieden en objecten te zullen behouden en beschermen voor de lange termijn.

Bestuur

Op 28 augustus 2017 is Reinie Melissant-Briene geïnstalleerd als nieuwe burgemeester van Gorinchem. Zij volgt waarnemend burgemeester Govert Veldhuijzen op die twee jaar geleden aantrad. Het afgelopen jaar ging een delegatie van een aantal Gorcumse bedrijven samen met de gemeente Gorinchem op handelsmissie naar Zuid-Korea. De gemeente Gorinchem trad op als organisator van de handelsmissie vanwege de historische relatie en de bestuurlijke contacten in Zuid-Korea.

1.3 Financiële verantwoording

In deze paragraaf wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkeling over het jaar 2017. Hier wordt eerst (de ontwikkeling van) het resultaat weergegeven. Dit betreft het resultaat ten opzichte van de zogeheten "bijgestelde begroting", dat is de begroting inclusief de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Daarna wordt ingegaan op de ontwikkelingen in het vermogen en de belangrijkste oorzaken daarvan. Tot slot wordt een inzicht gegeven in de ontwikkelingen van de investeringen in 2017.

1.3.1 Ontwikkeling resultaat

Het jaarrekeningsaldo 2017 voor bestemming komt uit op afgerond € 9,8 mln. positief. In de diverse beleidsprogramma's wordt nader ingegaan op de ontstane verschillen en de individuele voorstellen tot resultaatbestemming. Het jaarrekeningsaldo na resultaatbestemmingsvoorstellen komt uit op € 1,2 mln., waarvoor wordt voorgesteld om dit saldo toe te voegen aan de algemene reserve. Hieronder volgt op hoofdlijnen de toelichting bij het saldo.

(bedragen in € x 1.000 ; V= Voordeel, N = Nadeel)

Resultaat voor bestemmingsvoorstellen	9.772	V
Bestemmingsvoorstellen:		
1. Grondexploitatie; bestemming reserve infrastructuur	5.308	V
2. WMO en Beschermd Wonen; bestemming reserve Sociaal Domein	1.740	V
3. Specifieke incidentele middelen; bestemming 2018	797	V
4. Overige resultaatbestemmingsvoorstellen	746	V
Totaal bestemmingsvoorstellen	8.591	-
Resultaat na bestemmingsvoorstellen	1.181	V
Analyse op hoofdlijnen resultaat na bestemming		
5. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, resultaat 2016 en lagere bijdrage 2017	231	V
6. Onderhoud panden, vrijval voorziening	370	V
7. Hogere bouwleges	501	V
8. Meer bijstandsuitkeringen, Participatiewet	-640	N
9. Voorziening wethouderspensioenen, lagere rente	525	V
10. Post onvoorzien	100	V
Overig	94	V